

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

15.07.2022

Lēmums Nr. 4-02/41/2022

Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu

Adresāts, plānošanas dokumenta izstrādātāja :

Satiksmes ministrija, reģistrācijas Nr. 90000088687, adrese: Gogoļa iela 3, Rīga, LV-1743, e-pasts: satiksmes.ministrija@sam.gov.lv.

Plānošanas dokumenta nosaukums:

Konceptuālais ziņojums par Latvijas aviācijas attīstību no 2022. līdz 2050. gadam (turpmāk – Konceptuālais ziņojums).

Izvērtētā dokumentācija:

Satiksmes ministrijas (turpmāk – Izstrādātāja) 2022. gada 12. jūlija vēstule/iesniegums “*Par Konceptuālā ziņojuma par Latvijas aviācijas attīstību no 2022. līdz 2050. gadam sākotnējā ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma piemērošanu*” (turpmāk – Iesniegums), Valsts vides dienesta Atļauju pārvaldes (turpmāk – Dienests) 2022. gada 21. jūnija vēstule Nr. 2.3/AP/2860/2022 “*Par Konceptuālā ziņojuma par Latvijas aviācijas attīstību no 2022. līdz 2050. gadam sākotnējā ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepiemērošanu*”, Dabas aizsardzības pārvaldes 2022. gada 23. maija vēstule Nr. 4.9/43609/2022–N “*Par Konceptuālā ziņojuma par Latvijas aviācijas attīstību no 2022. līdz 2050. gadam sākotnējā ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma piemērošanu*” un Veselības inspekcijas 2022. gada 1. jūlija vēstule Nr. 2.4.1.–2./4769 “*Par sākotnējā ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma piemērošanu*”.

Plānošanas dokumenta izstrādātāja viedoklis:

Izstrādātājas vērtējumā Konceptuālajam ziņojumam nav nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu (turpmāk – Stratēģiskais novērtējums), jo plānošanas dokumenta pamatuzdevums ir izstrādāt vīziju (nevis rīcības plānu) Latvijas aviācijas nozares turpmākai ilgtermiņa attīstībai, apzināt nozares prioritātes un noteikt stratēģiskās attīstības virzienus, kas kalpos par ietvaru nozarē darbojošos flagmaņu VAS “*Starptautiskā lidosta “Rīga”*”, AS “*Air Baltic Corporation*” un VAS “*Latvijas gaisa satiksme*” ilgspējīgas un vidējā termiņa stratēģijas plānošanas dokumentu izstrādē.

Faktu konstatācija, izvērtējums, argumenti un apsvērumi lēmuma satura noteikšanai:

1. Likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Likums) 23.¹ panta pirmā daļa paredz, ka, uzsākot tādu plānošanas dokumentu sagatavošanu, kam saskaņā ar šo Likumu var būt būtiska ietekme uz vidi, arī uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), tā izstrādātājs iesniedz kompetentajai institūcijai – Vides pārraudzības valsts

birojam¹ (turpmāk – Birojs) – rakstveida iesniegumu. Pirms rakstveida iesnieguma iesniegšanas izstrādātājs konsultējas ar ieinteresētajām vides un sabiedrības veselības institūcijām un iesniegumā pamato nepieciešamību plānošanas dokumentam piemērot Stratēģisko novērtējumu vai iemeslus, kādēļ šāds novērtējums nav nepieciešams. Likuma 23.³ panta 1. punkts noteic, ka Birojs pieņem motivētu lēmumu par to, vai konkrētam plānošanas dokumentam ir nepieciešams Stratēģiskais novērtējums.

2. 2022. gada 12. jūlijā Birojā saņemts Izstrādātāja 2022. gada 12. jūlija Iesniegums, kurā sniegta informācija, ka Izstrādātāja uzsākusi Konceptuālā ziņojuma izstrādi. Atbilstoši Iesniegumam:
 - 2.1. Konceptuālais ziņojums tiek izstrādāts, pamatojoties uz Valdības rīcības plāna Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību 92. punktu – *“Turpinot attīstīt Rīgu kā nozīmīgu Ziemeļeiropas aviācijas mezglu, veicināsim Air Baltic biznesa plāna Destination 2025 sekmīgu īstenošanu un turpmāku lidostas infrastruktūras attīstību, kā arī celsim aviācijas nozarē strādājošo konkurētspēju”* un balstās uz Ministru kabineta 2019. gada 7. maija rīkojuma Nr. 210 *“Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai”* rīcības jomas *“Gudra transporta politika”* uzdevuma Nr. 92.1. noteikto rezultatīvo rādītāju *“Pieņemts politikas plānošanas dokuments aviācijas jomā.”*
 - 2.2. Latvijā pašlaik pastāv vairāki politikas plānošanas dokumenti, kas skar aviācijas apakšnozares attīstību, bet tie nedod pietiekamu pamatu ilgtermiņa attīstības redzējumam. Konceptuālā ziņojuma mērķis un pamatuzdevums ir izstrādāt ilgtermiņa vīziju Latvijas aviācijas nozares attīstībai līdz 2050. gadam, apzināt nozares prioritātes un noteikt iespējamus stratēģiskās attīstības virzienus.
 - 2.3. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumi Nr. 157 *“Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 157) noteic, ka Stratēģiskais novērtējums izstrādājams nozaru politikas plāniem, ja tos izstrādā politikas ieviešanai vienā vai vairākās nozarēs vai pamatnostādņu vietā, ja vidējā termiņā netiek izvirzīti jauni attīstības virzieni attiecīgā nozaru politikā. Vienlaikus Konceptuālais ziņojums neaizstāj nozares pamatnostādnes un neievieš nozares politiku vai jaunus attīstības virzienus.
 - 2.4. Transporta politikas vidēja termiņa attīstības virzieni, tostarp arī aviācijas nozares jomā, jau ir definēti Transporta attīstības pamatnostādņēs 2021.–2027. gadam (turpmāk – TAP 2027). TAP 2027 ir apstiprinātas 2021. gada 21. oktobrī ar Ministru kabineta 2021. gada 21. oktobra rīkojumu Nr. 710 *“Par Transporta attīstības pamatnostādņēm 2021.–2027. gadam”*.²
 - 2.5. Pasākumi, kurus ir plānots īstenot TAP 2027 ietvaros laika periodā līdz 2027. gadam, ir iekļauti TAP 2027 1. pielikumā *“Pamatnostādņu īstenošanas plāns”*. TAP 2027 cita starpā ir iekļauti šādi pasākumi: *“Turpināt attīstīt Rīgu kā nozīmīgu Ziemeļeiropas aviācijas mezglu”*, *“Savlaicīgi nodrošināt jaunākajām tehnoloģijām, kā arī pieaugošajām vides un drošības prasībām atbilstošu gaisa satiksmes vadības infrastruktūru”*, *“Veicināt reģionālo lidostu attīstību”*, *“Attīstīt Latvijas transporta un loģistikas pakalpojumu eksporta potenciālu”* un *“Īstenot pasākumus trokšņa piesārņojuma samazināšanai”*.

¹ Likuma 6. panta pirmā daļa.

² Ar TAP 2027 ir iespējams iepazīties šeit: <https://likumi.lv/ta/id/327053-par-transporta-attistibas-pamatnostadnem-20212027-gadam>.

- 2.6. Lai novērtētu TAP 2027 iespējamo ietekmi uz vidi, saskaņā ar Likumu (vienlaikus ar TAP 2027 izstrādi) ir veikts Stratēģiskais novērtējums un izstrādāts Vides pārskats³. Vides pārskatā atspoguļots esošais vides stāvoklis, ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistītās ietekmes uz vidi novērtējums, piedāvāti risinājumi būtisko ietekmju novēršanai un samazināšanai. 2021. gada 5. februārī saņemts Vides pārraudzības valsts biroja atzinums Nr. 4–03/1 “*Par Transporta attīstības pamatnostādņu 2021. – 2027. gadam Vides pārskatu*”.
3. Atbilstoši Noteikumu 5. punktā noteiktajam Izstrādātāja veikusi konsultācijas ar Valsts Vides dienestu, Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju par plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, kā arī par nepieciešamību veikt stratēģisko novērtējumu:
- 3.1. Dienests 2022. gada 21. jūnija vēstulē Nr. 2.3/AP/2860/2022 “*Par Konceptuālā ziņojuma par Latvijas aviācijas attīstību no 2022. līdz 2050. gadam sākotnējā ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma nepiemērošanu*” sniedzis viedokli, ka Konceptuālajam ziņojumam nav jāveic Stratēģiskais novērtējums, ņemot vērā to, ka vairākiem saistītajiem dokumentiem ir veikti Stratēģiskie novērtējumi.
- 3.2. Dabas aizsardzības pārvalde 2022. gada 23. maija vēstulē Nr. 4.9/43609/2022–N “*Par Konceptuālā ziņojuma par Latvijas aviācijas attīstību no 2022. līdz 2050. gadam sākotnējā ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma piemērošanu*” savas kompetences ietvaros sniegusi viedokli, ka Konceptuālajam ziņojumam nav nepieciešams piemērot Stratēģisko novērtējumu.
- 3.3. Veselības inspekcija 2022. gada 1. jūlija vēstulē Nr. 2.4.1.–2./4769 “*Par sākotnējā ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma piemērošanu*” sniegusi viedokli, lai arī Konceptuālais ziņojums saskaņā ar normatīvu prasībām⁴ ir uzskatāms par politikas plānošanas dokumentu, tā pamatuzdevums nav izstrādāt rīcības plānu Latvijas aviācijas nozares turpmākai ilgtermiņa attīstībai, bet – apzināt nozares prioritātes un noteikt stratēģiskās attīstības virzienus, lai secīgi tālāk izstrādātu ilgtspējīgas un vidējā termiņa stratēģijas plānošanas dokumentus. Konceptuālais ziņojums neizstāj nozares pamatnostādnes, kā arī neievieš nozares politiku. Veselības inspekcijas ieskatā šāda veida plānošanas dokumenta īstenošana nav saistīta ar iespējamu ietekmi uz cilvēku veselību, līdz ar to plānošanas dokumentam nav nepieciešams veikt Stratēģisko novērtējumu.
4. Birojs saskaņā ar Likuma 23.² pantā noteiktajiem kritērijiem ir izvērtējis tā rīcībā esošo un Izstrādātāja sniegto informāciju par paredzētajiem pasākumiem plānošanas dokumenta īstenošanā, t.sk. attiecībā par Konceptuālā ziņojuma izstrādes būtību, mērķiem un paredzētajiem plānošanas dokumenta risinājumiem saistībā ar nacionāla līmeņa politikas plānošanas dokumentiem, tostarp TAP 2027. Birojs konstatē, ka Konceptuālais ziņojums atbilst plānošanas dokumenta veidam, kam Stratēģiskais novērtējums nav nepieciešams:
- 4.1. No Likuma 4. panta trešās daļas 1. un 2. punkta izriet, ka Stratēģisko novērtējumu veic noteiktu jomu plānošanas dokumentiem, ja tos citu starpā apstiprina Ministru kabinets un tie ietver pamatnosacījumus šā Likuma 1. vai 2. pielikumā paredzēto darbību īstenošanai un/vai var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*).
- 4.2. Birojs konstatē, lai arī Konceptuālais ziņojums attiecas uz noteiktas nozares plānošanas jomu, bet tas neizstāj nozares pamatnostādnes un saskaņā ar Iesniegumā sniegto

³ TAP2027 stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros izstrādātais Vides pārskats pieejams šeit:

<https://www.sam.gov.lv/lv/transporta-attistibas-pamatnostadnes-2021-2027-gadam>.

⁴ <https://likumi.lv/ta/id/270934-attistibas-planosanas-dokumentu-izstrades-un-ietekmes-izvertesanas-noteikumi>.

- informāciju, plānošanas dokumenta pamatuzdevums ir izstrādāt vīziju (nevis rīcības plānu) Latvijas aviācijas nozares turpmākai ilgtermiņa attīstībai, apzināt nozares prioritātes un noteikt stratēģiskās attīstības virzienus. Līdz ar to ar plānošanas dokumentu netiek paredzētas konkrētas darbības, kas atbilst Likuma 1. un 2. pielikumā paredzētām darbībām, piemēram, netiek paredzēta jauna lidlauka vai ceļu būvniecības projektu īstenošana (Likuma 2. pielikuma 4. un 5. punkts). Ievērojot minēto, Konceptuālais ziņojums nav tieši pielīdzināms Likuma 4. panta trešās daļas 1. punktā noteiktam plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums nepieciešams.
- 4.3. Vienlaikus no Likuma 4. panta ceturtais daļas izriet, ka Stratēģisko novērtējumu var būt nepieciešams veikt arī citiem plānošanas dokumentiem, ņemot vērā Likuma 23.² panta kritērijus, kas raksturo ietekmes uz vidi būtiskumu.
- 4.4. Likuma 23.² pants noteic, ka, vērtējot Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamību, ņem vērā plānošanas dokumenta būtību (23.² panta 1. punkts, tostarp un to, cik lielā mērā tajā tiek ietverti priekšnoteikumi paredzēto darbību un projektu realizācijai, ievērojot vietas izvēli, darbības veidu, apjomu, nosacījumus un resursu izmantošanu, kā arī to, cik lielā mērā dokuments ietekmē citus plānošanas dokumentus atšķirīgos plānošanas līmeņos, pastiprina vai rada vides problēmas (23.² panta 1. punkta “a”, “b”, “c”, “d” apakšpunkts). Tāpat Likuma 23.² pants 2. punktā noteic, ka jāņem vērā iespējamai ietekmei pakļautās teritorijas un sagaidāmās ietekmes raksturs, – ilgums, summārās ietekmes, pārrobežu ietekmes, avāriju riski u.c. Savukārt Likuma 23.² panta 3. un 4. punkts paredz, ka jāņem vērā ietekmei pakļautās teritorijas jutīgums, tostarp ietekmi uz aizsargājamām dabas un kultūras vērtībām, vides resursiem.
- 4.5. Vērtējot iespējamo ietekmes būtiskumu, tai skaitā to, cik lielā mērā Konceptuālajā ziņojumā ietverti priekšnoteikumi darbību ar būtisku ietekmi realizācijai, cik lielā mērā tas varētu ietekmēt plānošanas dokumentus citos plānošanas līmeņos, tajos iekļaujamos nosacījumus u.c. aspektus, Birojs nekonstatē, ka Konceptuālā ziņojuma īstenošana saistīta ar būtisku ietekmi uz vidi (Likuma 23.² panta 1. punkta “a” – “e” apakšpunkts). Konceptuālā ziņojuma mērķis un pamatuzdevums ir izstrādāt ilgtermiņa vīziju Latvijas aviācijas nozares attīstībai līdz 2050. gadam, apzināt nozares prioritātes un noteikt iespējamās stratēģiskās attīstības virzienus, nenosakot konkrētas rīcības. Konceptuālais ziņojums, ja tas tiek izstrādāts atbilstoši nacionāla līmeņa politikas plānošanas dokumentiem, tostarp TAP 2027, kam jau veikts Stratēģiskais novērtējums, nav saistīts ar būtiskām vides stāvokli ietekmējošām izmaiņām (Likuma 23.² panta 2. punkta “a” – “e” apakšpunkts).
- 4.6. Tāpat secināms, ka ar plānošanas dokumentu netiek plānotas konkrētas rīcības, kurām būtu negatīva ietekme uz īpaši aizsargājamām sugām un biotopiem, aizsargājamām dabas teritorijām, t.sk. Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamām *Natura 2000* teritorijām, kā arī citām jutīgām vides teritorijām (Likuma 23.² panta 3., 4. punkts). Nav konstatējams, ka Konceptuālais ziņojums atbilstu Likuma 4. panta trešās daļas 2. punktā noteiktam plānošanas dokumentam, kam Stratēģiskais novērtējums nepieciešams.
- 4.7. Vadoties no pašlaik pieejamās informācijas, Konceptuālajam ziņojumam Stratēģiskā novērtējuma procedūra nebūtu lietderīga, ņemot vērā iepriekš minētos Biroja secinājumus, to savas kompetences ietvaros neprasa Dienests, Veselības inspekcija un Dabas aizsardzības pārvalde, tās nepieciešamība neizriet no Likuma 23.² panta kritēriju nosacījumiem.
5. Līdz ar to Birojs, izvērtējot tā rīcībā esošo un iesniegto informāciju saskaņā ar Likuma 23.² panta pantā minētajiem kritērijiem, secina, ka Konceptuālā ziņojuma īstenošanai veidā,

kā tas raksturots Iesniegumā, nav paredzama būtiska nelabvēlīga ietekme uz vidi pie nosacījuma, ja tiek ievēroti spēkā esošie normatīvie akti.

Piemērotās tiesību normas:

1. Eiropas Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK *par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu.*
2. Likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 4. pants, 23.² pants, 23.³ pants.
3. Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" 5., 6., 7. punkts.

Lēmuma pieņemšanas pamatojums:

Birojs saskaņā ar Likuma 23.³ pantā noteikto izvērtēja šajā lēmumā norādīto izvērtēto dokumentāciju un informāciju par Konceptuālo ziņojumu. Ņemot vērā iesniegto informāciju un Likuma 23.² pantā noteiktos Stratēģiskā novērtējuma nepieciešamības kritērijus, kā arī piemērojot citas iepriekš minētās tiesību normas un lietderības apsvērumus, Birojs secina, ka plānošanas dokuments nav saistīts ar būtiskām vides stāvokli ietekmējošām izmaiņām, tajā netiek plānotas Likuma 1. un 2. pielikuma darbības un tas nav saistīts ar iespējamu negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, t.sk. Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamām *Natura 2000* teritorijām.

Lēmums:

Nepiemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru Konceptuālajam ziņojumam par Latvijas aviācijas attīstību no 2022. līdz 2050. gadam.

Direktora p.i.,

Direktora vietniece, Piesārņojuma novērtēšanas daļas vadītāja (**paraksts*) I. Kramzaka

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko paraksts*

D. Dzeguze, daina.dzeguze@vpvb.gov.lv

Lēmums nosūtīts:

1. Satiksmes ministrijai, *E.Adresē.*
2. Valsts vides dienesta Atļaujas pārvaldei, *E.Adresē.*

